

Monumentnummer*: 516858

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82867/140

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arnhem Arnhem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arnhem Park Klarenbeek

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arnhem C 9191

Omschrijving**

Inleiding

ARNHEMSE BUITENSCHOOL met LESKUILEN, gesitueerd ten noorden van de Bosweg in het uiterste zuiden van park Klarenbeek. Klarenbeek is sedert 1886 in bezit bij de gemeente Arnhem als openbaar wandelpark. De school bevindt zich op een historische bouwplaats; archeologisch onderzoek bracht in 1930 en 1980 restanten van het kartuizer klooster "Monnikhuizen" aan het licht. Het nabij gelegen voormalige hotel-pensioen "Monnikhuizen" uit 1907 maakt onderdeel uit van de buitenschool maar komt niet voor rijksbescherming in aanmerking.

De buitenschool voor langdurig zieke kinderen is in 1929-1930 gebouwd in opdracht van de "Vereniging Arnhemse Buitenschool" en werd geopend op 3 september 1930. Het ontwerp in de stijl van het functionalisme is van de hand van architect H.B. VAN BROEKHUIZEN (adjunct-directeur Gemeentewerken Arnhem). Van Broekhuizen ontwierp aanvankelijk in de stijl van de Amsterdamse School (Creutzbergschool, Vijverlaan 30 te Arnhem). Later werd zijn stijl zakelijker, zoals te zien is in onderhavige school in de stijl van het Nieuwe Bouwen. In eerste opzet bestond de school uit een symmetrisch opgezet gebouw met drie leslokalen, vier lighallen ten westen hiervan en vier openlucht leskuiten ten noordoosten van het schoolgebouw. Later is aan het schoolgebouw een vierde leslokaal toegevoegd. De lighallen zijn gesloopt. Van de leskuiten zijn twee exemplaren bewaard gebleven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

SCHOOLGEBOUW van één bouwlaag op samengesteld grondplan, bestaande uit vier blokvormige leslokalen die met elkaar verbonden zijn door lagere gangen. De gepleisterde bakstenen gevels zijn wit geschilderd. De oost-, zuid- en westgevels van de leslokalen bestaan grotendeels uit blauw geschilderde tienruits deuren en meerruits vensters van ijzer. De zesvleugelige opvouwbare glasdeuren aan de zuidzijde kunnen geheel worden weggeschoven. De luifel boven deze schuifpuien bevindt zich op dezelfde hoogte als het platte dak van de gangen. De enigszins inspringende opbouwen van de leslokalen zijn voorzien van lage vensterstroken met meerruits valramen. De noordgevels van de leslokalen zijn blind.

In tegenstelling tot de transparante gevels van de leslokalen zijn de gangen meer gesloten uitgevoerd. De zuidgevels bezitten reeksen van tien kleine enkelruits valraampjes. Hiervoor zijn hoge en ondiepe bloembakken aangebracht. Elke gang heeft aan de noordzijde een ingang met aan weerszijden twee toiletraampjes.

Het schoolgebouw bezit een aantal authentieke INTERIEURELEMENTEN, zoals twee gangen met een zwart/wit betegelde vloer in geometrische patronen, tegels in geel en kobaltblauw tegen het onderste gedeelte van de muren, toiletgroepen aan weerszijden van de ingang, houten deuren met een verticale strook vierkante raampjes en rood geschilderde regels; leslokalen met vloer- en plafondverwarming en wandkasten met dito houten deuren.

De in de helling uitgegraven rechthoekige LESKUILEN hebben beide een wit gepleisterde bakstenen opbergkast met een opgeklampte dubbele deur. De schoolborden zijn vernieuwd. De bakstenen keermuurtjes en de grondbedekking zijn later aangebracht.

Waardering

ARNHEMSE BUITENSCHOOL met twee openlucht LESKUILEN uit 1929-1931.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een schoolgebouw in de stijl van het Nieuwe Bouwen met als belangrijke karakteristieken: de aandacht in het ontwerp voor de toetreding van licht en lucht, grote puien en vensterstroken van ijzer en glas, blokvormen met platte daken en witgepleisterde gevels zonder ornament, toepassing van primaire kleuren in het interieur.

Het object is van groot belang voor het oeuvre van architect H.B. VAN BROEKHUIZEN die voor gemeentewerken Arnhem enkele waardevolle scholen ontwierp. De Arnhemse Buitenschool kwam in dezelfde tijd tot stand als de Openluchtschool in Amsterdam-Zuid van architect J. Duiker, en is verwant aan diens werk.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante situering op een open en geaccidenteerde locatie in de zuidelijke uitloper van park Klarenbeek.

- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking qua type en bestemming van een schoolgebouw waarin gestalte is geven aan de groeiende aandacht voor de gezondheid van het (langdurig zieke) kind: optimale licht- en luchttoevoer en openlucht accommodaties. De openluchtschool was in deze vorm tijdens het interbellum een bekend fenomeen. Als zeldzaam gaaf bewaard gebleven voorbeeld hiervan, is de Arnhemse Buitenschool van groot belang voor de cultuur- en architectuurhistorie van Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument